

Beleidskader Bacheloropleidingen & Associate degree programma's

Beschrijving

opdrachtgever	Onbekend (CvB?)
opdrachtnemer	Rien Brouwers, Emmy Bluemink-Bakx & Kees Tjallema
link met andere kaders	Onderwijsvisie 2007, Meerjarenbeleidsplan 2011-2014 en de Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW)
korte samenvatting	In het beleidskader wordt beschreven waar Bacheloropleidingen en AD programma's binnen Avans Hogeschool aan moeten voldoen, gebaseerd op de WHW, de onderwijsvisie 2007 en het meerjarenbeleidsplan 2011-2014. Er worden begrippen bepaald en kaders gesteld.
geldend voor	Avansbreed
looptijd	Onbekend
type kader	Kader
Actualiteit	Oranje: Niet gebaseerd op lopende onderwijsvisie, meerjarenbeleidsplan en actuele WHW

Colofon

datum	01-01-2012
auteurs	Rien Brouwers, Emmy Bluemink-Bakx & Kees Tjallema
status	Definitief
vaststelling	Onbekend

Beleidskader

Bacheloropleidingen & Associate-degree-
programma's

Colofon

datum Januari 2012

auteurs Rien Brouwers; Emmy Bluemink-Bakx & Kees Tjallema (aanpassingen)

Inhoudsopgave

1	UITGANGSPUNTEN	5
2	BEGRIPSBEPALINGEN	6
2.1	Opleiding	6
2.2	Domeincompetenties	6
2.3	Major	6
2.4	Minor	6
2.5	Beroepsprofilering en individuele profilering	6
2.6	Onderwijseenheid	7
2.7	Tentamen	7
2.8	Propedeuse	7
2.9	Toekenning graad	7
2.10	Toekenning titel (graadtoevoeging)	7
3	KADERSTELLINGEN	8
3.1	Competentiegericht onderwijs	8
3.2	Beroepsgericht onderwijs	9
3.3	Een leven lang leren	10
3.4	Studieloopbaanbegeleiding	11
3.5	Flexibiliteit van het programma	12
3.6	Flexibiliteit in studieduur	13

1 UITGANGSPUNTEN

De uitgangspunten voor het Beleidskader Bacheloropleidingen vloeien voort uit de WHW, de Onderwijsvisie en het Meerjarenbeleidplan van Avans Hogeschool, als volgt samengevat.

Uit de *WHW* vloeit voort dat de hogeschool hoger beroepsonderwijs verzorgt in de vorm van opleidingen op Associate Degree-, bachelor- en masterniveau¹. In dit onderwijs ligt de nadruk op het ontwikkelen van vaardigheden in nauwe aansluiting op de beroepspraktijk en staat kennis in functie van die vaardigheden. In termen van de huidige onderwijskundige inzichten: het ontwikkelen van competenties die nodig zijn voor een adequate beroepsuitoefening. Dit impliceert dat de opleidingen van Avans Hogeschool hun onderwijs ontwikkelen in nauwe samenwerking met de beroepspraktijk. Naast de competenties die direct samenhangen met de beroepsuitoefening (beroepsgerichte competenties) is er volgens de WHW uitdrukkelijk aandacht voor algemene 'hbo-competenties'.

De *WHW* bepaalt dat opleidingen geaccrediteerd moeten zijn. Dit impliceert dat de opleidingen voldoen aan de accreditatie-eisen van de NVAO.

De maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een goede onderwijsfilosofische basis voor leren en opleiden. In de *Onderwijsvisie 2007* kiest Avans Hogeschool voor het samen creëren van kennis als uitgangspunt voor het onderwijs. Hierin wordt leren beschouwd als een actief proces dat plaatsvindt tussen studenten, docenten, onderzoekers en beroepenveld. Het beroepenveld vraagt om beroepsbeoefenaren die breed inzetbaar zijn en beschikken over de competentie om te (blijven) leren. Voor de visie op onderwijs betekent dit de keuze voor leren en opleiden gericht op kennis, vaardigheden en attitude, waarin een sterke relatie met de beroepspraktijk voorwaardelijk is.

Het *Meerjarenbeleidsplan 2011-2014* van Avans Hogeschool stelt ook doelstellingen voor haar onderwijs ten aanzien van de talentontwikkeling van elke student, het ontwikkelen van maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef, ondernemend zijn en blijven, en op het bevorderen van de uitdrukkingsvaardigheid in een vreemde taal en voor de Nederlandse student ook in de Nederlandse taal. Daarnaast is er in het onderwijs aandacht voor onderzoeksvaardigheden en kritisch denken en actieve kennisdeling in alle bacheloropleidingen. De inbedding van onderzoek in onderwijs vraagt de komende jaren nadere uitwerking.

In de uitvoering van het meerjarenbeleid kunnen nieuwe inzichten ontstaan die leiden tot bijstelling van de in deze notitie opgenomen kaders.

---

¹ Dit beleidskader behandelt de Master-graad niet.

2 BEGRIPSBEPALINGEN

2.1 Opleiding

a) Bacheloropleiding

Een hbo-bacheloropleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken, met een nominale omvang van 240 studiepunten. (WHW 7.3 & 7.4)

b) Associate-degreeprogramma

Een Associate-degreeprogramma is een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die het programma voltooit, dient te beschikken, met een nominale omvang van 120 studiepunten. Het programma is gesitueerd binnen een bacheloropleiding.

2.2 Domeincompetenties²

(conform HBO-raad)

Onder domeincompetenties worden die competenties verstaan die de stam bepalen van de beroepsgerichte oriëntatie van de (brede) bacheloropleiding. De competenties zijn bepalend voor een (brede) bacheloropleiding en de daaraan verbonden graadtoevoeging.

Domeincompetenties vormen samen met algemene bachelorcompetenties en specialistische competenties de CROHO-opleiding. Onder 'brede' wordt in dit verband verstaan dat er binnen de opleiding een keuze kan worden gemaakt uit meerdere majors (geldt niet voor alle opleidingen van Avans Hogeschool).

2.3 Major

Een major is een samenhangend geheel van onderwijseenheden van de opleiding dat opleidt tot een geëxpliciteerd beroepsprofiel, met een omvang van 180 of 210 studiepunten. Binnen een major kunnen keuzemogelijkheden worden aangeboden. Majors kunnen gemeenschappelijke onderwijseenheden bevatten (stam).

2.4 Minor

Een minor is een samenhangend geheel van onderwijseenheden met een omvang van 30 studiepunten en een looptijd van 20 weken aaneengesloten. Een minor kan betrekking hebben op verbreding of op verdieping van competenties die in de major aan de orde zijn of op nieuwe competenties waaronder doorstroomkwalificaties voor een masteropleiding.

2.5 Beroepsprofilering en individuele profilering

De bacheloropleiding bestaat uit een deel beroepsprofilering met een omvang van 210 studiepunten en een deel individuele profilering met een omvang van 30 studiepunten.

---

² Deze term is gangbaar, ondanks het op de achtergrond raken van het domein als ordenend principe.

Het deel beroepsprofilering heeft betrekking op de domeincompetenties en omvat één of meer majors. Als de major een omvang heeft van 180 studiepunten dan kent de bacheloropleiding tevens één minor die betrekking heeft op de domeincompetenties.

Het deel individuele profilering is ter vrije keuze van de student. De individuele profilering kan al dan niet betrekking hebben op de domeincompetenties uit het titeldomein van de bacheloropleiding waarvoor de student is ingeschreven.

2.6 Onderwijseenheid³

Een onderwijseenheid is een samenhangend geheel van leerstof dat zowel presentatie, verwerking en toetsing omvat. Een bacheloropleiding is opgebouwd uit onderwijseenheden waarvan de studielast optelt tot 240 SP (WHW 7.3 & 7.4).

2.7 Tentamen

Een tentamen omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek. (WHW 7.10). Een onderwijseenheid wordt afgesloten met een tentamen (WHW 7.3). Een tentamen kan bestaan uit één of meerdere toetsen. De tentamens van de propedeuse vormen samen het propedeutisch examen; de tentamens van de opleiding vormen samen het afsluitend examen.

2.8 Propedeuse

Het eerste jaar van een bacheloropleiding of Associate-degreeprogramma wordt afgesloten met een propedeutisch examen, waaraan een wettelijk getuigschrift is verbonden.

2.9 Toekenning graad

De graad Bachelor wordt verleend als de student is geslaagd voor een bacheloropleiding met een omvang van 240 studiepunten. De graad Associate Degree wordt verleend als de student is geslaagd voor een Associate-degreeprogramma met een omvang van 120 SP.

2.10 Toekenning titel (graadtoevoeging)

De titel Bachelor of ..... wordt verleend als de student is geslaagd voor een bacheloropleiding waarvan minstens 210 studiepunten betrekking hebben op het aangeduide beroepsdomein.

De titel Associate Degree⁴ of ..... wordt verleend als de student is geslaagd voor een Associate-degreeprogramma binnen een bacheloropleiding, die betrekking heeft op het aangeduide beroepsdomein.

---

³ Een onderwijseenheid wordt binnen het Osiris studievoortgangstelsel als regel aangeduid met de benaming 'cursus'.

⁴ Door een betreurenswaardige vertaalfout van de wetgever kan hier niet het Angelsaksische "Associate of ..." gehanteerd worden.

3 KADERSTELLINGEN

3.1 Competentiegericht onderwijs

Bij competentiegericht onderwijs is sprake van het leren beheersen van (ongedeelde) competenties, die een directe relatie hebben met de beroepspraktijk. Het zich eigen maken van competenties is een actief leerproces, waarbij het leren leren wezenlijk is. Er is sprake van samenwerkend leren en van toetsing van competenties.

Verschillende argumenten pleiten ervoor dat onderwijseenheden een substantiële studielast hebben.

- a. Het competentiegestuurd leren is afgestemd op het tot stand brengen van samenhang in kennis, houding, vaardigheden in een context. Dat pleit voor onderwijseenheden met een bepaalde breedte en integratieve insteek.
- b. Het is van belang dat de student in het individuele profileringsdeel keuzen maakt die een wezenlijke bijdrage leveren aan de beroepsprofilering en / of de persoonlijke ontwikkeling.

Vanuit studeerbaarheidsaspecten echter is juist een beperkte omvang van onderwijseenheden voor de hand liggend. Vandaar dat een afweging dient te worden gemaakt van deze verschillende onderwijsaspecten voor de verschillende fasen van de studie.

Kaderstellingen

3.1.1

De eindkwalificaties van de (brede) bacheloropleiding zijn op een duidelijke en eenduidige wijze beschreven in termen van competenties waarover de afgestudeerde beschikt, op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar.

3.1.2

De doelen en inhouden van de onderwijseenheden hebben een duidelijke relatie met de eindcompetenties.

3.1.3

De doelen van de onderwijseenheden zijn op een duidelijke en eenduidige wijze beschreven in termen van competenties waarover de student beschikt na afsluiting van de betreffende onderwijseenheden.

3.1.4

De studielast van onderwijseenheden is goed afgewogen op basis van integratie- en studeerbaarheidsaspecten. De omvang is minimaal 1 studiepunten. De studielast wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

3.1.5

De afstudeeropdracht in een bacheloropleiding heeft een substantiële omvang (minimaal 15 SP) en is een representatieve toets van alle eindkwalificaties van de opleiding.

Noot:

Voor de competenties waarover de afgestudeerde beschikt wordt de term 'eindcompetenties' gehanteerd. Voor de competenties behorende bij een onderwijseenheid kan ook deelcompetenties worden gelezen.

3.2 Beroepsgericht onderwijs

Volgens de WHW ligt in het hoger beroepsonderwijs de nadruk op het ontwikkelen van vaardigheden in nauwe aansluiting op de beroepspraktijk. In termen van de huidige onderwijskundige inzichten: het ontwikkelen van competenties die nodig zijn voor een adequate beroepsuitoefening. Dit impliceert dat de academies van Avans Hogeschool hun onderwijs ontwikkelen in nauwe samenwerking met hun beroepenveld. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en uitvoering van een substantiële beroepscomponent in de curricula van de opleidingen. Middels de samenwerking met het beroepenveld wordt ook vorm gegeven aan de bijdrage vanuit het onderwijs aan de ontwikkeling van de beroepen.

Vergroten van kans op studiesucces

Avans streeft er naar om zoveel mogelijk studenten aan de voor hen juiste opleiding te verbinden en daarbij de propedeuse te laten behalen in het eerste jaar. Eerstejaars krijgen hiervoor, nog voor de introductie begint, een startbeoordeling. Die beoordeling maakt duidelijk of een student voldoende bagage heeft om kansrijk aan een opleiding te kunnen beginnen. Studenten krijgen de gelegenheid om zich bij te scholen, dan wel te heroriënteren op hun studiekeuze. Doel is zoveel mogelijk studenten sterker te laten starten aan de opleiding. Daarnaast zet elke opleiding in op een vroegtijdige signalering en doorgeleiding van studenten die twijfelen over hun opleidingskeuze, met als uitgangspunt: 'de juiste student op de juiste plek met zo min mogelijk studievertraging'.

Om te voorkomen dat studenten met een te grote achterstand uit het eerste jaar naar het tweede leerjaar overgaan, wordt het BSA voor Avans vanaf 2014 gesteld op 52 studiepunten.

Kaderstellingen

3.2.1

De curricula worden ingericht op basis van maatschappelijke dan wel beroepsrelevante thema's en/of probleemgebieden / onderzoeksgebieden die aansluiten bij de domeinindeling van de HBO-raad.

3.2.2

Studietaken, problemen en vraagstukken zijn ontleend aan realistische situaties uit de beroepspraktijk en vormen de kern van het leerproces.

3.2.3

Het curriculum bevat een substantiële praktijkcomponent.

3.2.4

In het curriculum wordt voldoende aandacht besteed aan oriëntatie op en ontwikkeling en vernieuwing van het beroep en de beroepspraktijk. Er is een permanente reflectie op het beroep en de beroepsuitoefening.

3.2.5

In de propedeuse wordt systematisch aandacht besteed aan vroegtijdige signalering en doorgeleiding van studenten die twijfelen over hun opleidingskeuze.

3.3 Een leven lang leren

De ontwikkelingen in de samenleving hebben vergaande consequenties voor het onderwijs: de inhoud van de kennis heeft niet meer het alleenrecht, maar vooral de wijze waarop men deze kennis kan eigen maken (verwerven en verwerken). Kennis verouderd snel. Met de kennis, waarmee we de school verlaten, redden we het niet voor de rest van het leven. Studenten moeten het vermogen hebben ontwikkeld om te leren, zodat zij in staat zijn continu nieuwe kennis, vaardigheden en attitudes te verwerven (employability/een leven lang leren). Dit betekent dat de studenten over vaardigheden dienen te beschikken die het hun mogelijk maken kennis te ontsluiten, te integreren, toe te passen en te verspreiden.

Het onderwijs kan hierop inspelen door uit te gaan van *competenties en competentieontwikkeling*. Typend voor de vormen van organiseren en ondersteunen van het leerproces is het leren in een zinvolle omgeving, bijvoorbeeld door studenten herhaald te confronteren met realistische problemen uit de (professionele) praktijk en hieraan (zelfstudie) opdrachten te verbinden. Expliciete aandacht wordt besteed aan het zelfregulerend vermogen van studenten; zelfverantwoordelijkheid, reflectie en bijsturing zijn belangrijk. Groepsgericht onderwijs en samenwerkend leren krijgen een centrale rol, terwijl toch de scholing op het individu toegesneden dient te zijn en flexibel dient te worden ingericht zodat het individu de scholing in kan passen in zijn bestaan.

Het voorgaande sluit direct aan bij de Onderwijsvisie van Avans Hogeschool waarin een keuze is gemaakt voor het inrichten van (de ondersteuning van) het leerproces en de leeromgeving op basis van de sociaal-constructivistische onderwijsfilosofie. Leren vindt plaats in een context en is voor een belangrijk deel een sociaal gebeuren (samenwerkend leren). Een adequate leeromgeving activeert de student, zet aan tot reflectie, motiveert door confrontatie met authentieke situaties en stimuleert tot samenwerking. Gaande de opleiding neemt het begeleid leren af en verschuift het accent naar zelf gestuurd leren. Dit betekent dat de student leert zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor zijn eigen leerproces en op deze manier zijn bekwaamheid te vergroten. Dit heeft consequenties voor de didactiek en de werkvormen in die zin dat alleen actieve leer- en studiemethodes adequaat zijn voor het realiseren van de noodzakelijke competenties. Een en ander past bij de visie van Avans Hogeschool op de student die wordt gezien als actief, betrokken, sociaal en zelf verantwoordelijk voor zijn leerproces.

Kaderstellingen

3.3.1

De (didactische) werkvormen en studieactiviteiten zijn beredeneerd gekozen en zijn zinvol en geschikt met het oog op de te verwerven competenties. Er wordt gebruik gemaakt van actieve leer- en studiemethodes, waarvan samenwerkend leren een substantieel onderdeel vormt.

3.3.2

De leeromgeving is zodanig ingericht dat ze de student aanzet tot actief studiegedrag, tot reflectie, motiveert door hem te confronteren met authentieke situaties en hem stimuleert tot samenwerking.

3.3.3

In de opbouw van het curriculum neemt de zelfsturing van de student voortdurend en zichtbaar toe. In de latere fase(n) van de studie is sprake van zelfgestuurd leren.

3.4 Studieloopbaanbegeleiding

Avans Hogeschool ziet de student als actief, betrokken, sociaal en zelf verantwoordelijk voor zijn leerproces. Voorwaarde is dat hij adequaat wordt begeleid bij het maken van keuzen in het kader van zijn studie. Die keuzen hebben betrekking op de wijze waarop de student zich bepaalde competenties wil eigen maken en op de programmaonderdelen die in zijn specifieke situatie het meest bijdragen aan het verwerven van de competenties die hij zich wil eigen maken (individuele leertrajecten). Het ontwikkelen van eigen verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces wordt beschouwd als een noodzakelijke competentie in het kader van levenlang leren. Consistent met die gedachte is dan ook dat de studieloopbaanbegeleiding onderdeel uitmaakt van het curriculum en gehonoreerd wordt met een nader door de academie te bepalen hoeveelheid studiepunten.

Avans Hogeschool wil naar een verhoging van de kwaliteit van haar onderwijs en daarvoor is een succesvolle start aan de hoofdfase een noodzakelijke voorwaarde voor studiesucces. Hiertoe richt elke opleiding matchgesprekken in: match -0 gesprek (intake voor de poort), match -mid (voor 1 februari) en match -1 aan het einde van het eerste leerjaar.

Kaderstellingen

3.4.1

De academie hanteert een adequaat systeem voor studieloopbaanbegeleiding waarin de competentieverwerving van de student centraal staat. Het systeem ondersteunt de student bij het maken van studie- en leerroutekeuzen.

3.4.2

De studieloopbaanbegeleiding vormt een integraal en substantieel onderdeel van het curriculum.

3.4.3

De verantwoordelijkheid voor de studieloopbaanbegeleiding tijdens de gehele opleiding ligt bij de academie waar de student is ingeschreven.

3.5 Flexibiliteit van het programma

Avans Hogeschool biedt onderwijs met expliciete keuzemogelijkheden voor de student. Het inrichten en aanbieden van (brede) bacheloropleidingen met meerdere major- en minorprogramma's biedt daarvoor mogelijkheden. Naarmate opleidingen breder zijn ontstaan er meer keuzemogelijkheden voor de student. Om die mogelijkheden te benutten moeten er Avans-brede afspraken zijn m.b.t. de organisatie van de opleidingsprogramma's, zodanig dat de keuzemogelijkheden feitelijk beschikbaar zijn en dat de student er ook feitelijk aan kan deelnemen.

Uitgangspunt is dat de student een wettelijk erkend getuigschrift van een hbo-bacheloropleiding of Associate-degreeprogramma met bijbehorende titel en graad kan behalen. Voor het behalen van het getuigschrift en de titel moet de opleiding een omvang hebben van 240 studiepunten op bachelorniveau, resp. 120 SP op Ad-niveau. Voor het verkrijgen van de graadtoevoeging ("Bachelor of ..." resp. "Associate Degree of ... ") moet de student een programma van minstens 210 studiepunten binnen het betreffende titeldomein (beroepsdomein) c.q. een programma dat aansluit bij de (landelijke) domeincompetenties van 210 studiepunten, met goed gevolg hebben afgesloten, resp. een programma van 120 SP binnen een Ad-programma.

Uitbreiding (verbreding of verdieping) van het programma kan binnen de domeincompetenties van de betreffende opleiding plaatsvinden maar kan ook competenties in een ander domein betreffen. Uitbreiding van de competenties kan in een andere academie of zelfs buiten Avans Hogeschool worden gerealiseerd.

Binnen deze uitgangspunten kan de student zijn eigen opleidingstraject samenstellen. In de praktijk zullen de meeste studenten kiezen voor een 'standaard' leerroute met een beperkt aantal afstudeervarianten binnen de eigen bacheloropleiding. Deze 'standaard' routes dienen dan ook in de OER van de opleiding te worden vastgelegd. Voor zover de student kiest voor andere dan de vastgelegde leerroutes dan wel het Kies-op-Maatprogramma, dient hij zijn voorgenomen keuze te laten bekrachtigen door de examencommissie. Deze toetst het keuzeprogramma aan de inhoudelijke en niveaueisen.

Voor de minorprogramma's wordt een minorcatalogus ingericht.

Kaderstellingen

3.5.1

De academie biedt één of meer bacheloropleidingen aan met een omvang van 240 studiepunten, met eventueel daarbinnen Associate-degreeprogramma's.

3.5.2

Een bacheloropleiding omvat één of meer majors met een omvang van 180 of 210 studiepunten die betrekking hebben op de competenties in het betreffende beroepsdomein.

3.5.3

Minimaal 210 studiepunten van een opleiding heeft betrekking op de domeincompetenties. Als een major een omvang heeft van 180 studiepunten dan wordt die aangevuld met een minor van 30 studiepunten die betrekking hebben op de competenties in het betreffende beroepsdomein.

3.5.4

De samenstelling van de opleiding, de daartoe behorende majors en eventuele minors en de samenhang tussen de onderwijsseenheden van de majors en eventuele minors worden beschreven in de onderwijs- en examenregeling van de opleiding.

3.5.5

Majors kunnen gemeenschappelijke onderwijsseenheden bevatten. Binnen een major kunnen domeinspecifieke keuzemogelijkheden worden aangeboden.

3.5.6

De academie biedt ten behoeve van de individuele profilering minstens één minor aan die betrekking heeft op de competenties binnen het beroepsdomein.

3.5.7

Gelet op de aard van de minors (verbredend of verdiepend) worden in de propedeutische fase geen minors aangeboden.

3.5.8

Een minor heeft een omvang van 30 studiepunten en een looptijd van 20 weken.

De minors worden vermeld in de "minorcatalogus" van Avans Hogeschool. Aan een minor kunnen ingangseisen worden verbonden.

3.5.09
Als de student zijn individuele profileringdeel niet samenstelt uit een of meer minors die zijn opgenomen in de "minorcatalogus" of in Kies-op-Maat, maar uit andere onderwijsseenheden, dan bepaalt de examencommissie of de keuze van de student voldoet aan het HBO-niveau.

3.6 Flexibiliteit in studieduur

Competentiegericht onderwijs betekent onder meer dat de student niet meer hoeft te leren wat hij al kent, kan en is, m.a.w. dat in het onderwijs rekening wordt gehouden met de eerder verworven competenties. Deze competenties kunnen zijn verworven in de vooropleiding, tijdens werk maar kunnen ook in aanleg aanwezig zijn.

Door rekening te houden met de in de vooropleiding verworven competenties kunnen gedifferentieerde leerroutes voor de onderscheiden vooropleidingen worden aangeboden voor studenten met het vwo-diploma en voor studenten met het diploma van een WEB-middenkaderopleiding of WEB-specialistenopleiding.

Studenten die in het bezit zijn van een vwo-diploma kunnen worden vrijgesteld van tentamens van gespecificeerde onderwijsseenheden met een totale omvang van maximaal 60 studiepunten. De leerroute voor deze studenten heeft dus een omvang van minimaal 180 studiepunten.

Studenten die in het bezit zijn van een diploma van een WEB-opleiding in hetzelfde beroepsdomein kunnen worden vrijgesteld van tentamens van gespecificeerde

onderwijseenheden met een totale omvang van maximaal 60 studiepunten. De leerroute voor deze studenten omvat dus netto minimaal 180 en maximaal 210 studiepunten.

Ook voor deze verkorte leerroutes geldt een individueel profileringsdeel van 30 studiepunten.

In het kader van de bevordering van studiesucces is er ook aandacht voor mogelijke risico's in de aanvangskwalificaties. Het is van belang dat voor de aanvang van de opleiding wordt vastgesteld wat de student wel en niet beheerst in termen van competenties, zodat een op de (aspirant)student toegesneden onderwijs- en ondersteuningsaanbod met bijbehorende begeleiding kan worden samengesteld.

Kaderstellingen

3.6.1

De opleiding dan wel het Ad-programma kent eventueel gedifferentieerde leerroutes voor studenten met diploma's van Havo, VWO en WEB-opleidingen.

Het nominale programma voor studenten met een havo-diploma omvat 240 studiepunten voor een bacheloropleiding, resp. 120 studiepunten voor een Ad-programma.

De student die in het bezit is van het vwo-diploma kan vrijstelling krijgen van tentamens van onderwijseenheden met een totale omvang van maximaal 60 studiepunten. Het nominale programma voor deze student omvat minimaal 180 studiepunten, resp. 60 studiepunten.

De student die in het bezit is van het diploma van een WEB-opleiding in hetzelfde domein kan vrijstelling krijgen van tentamens van onderwijseenheden met een totale omvang van maximaal 60 studiepunten. Het nominale programma voor deze student omvat minimaal 180 studiepunten en maximaal 210 studiepunten.

3.6.2

Voor alle bij 6.1. bedoelde leerroutes is sprake van een individuele profilering van 30 studiepunten.

3.6.3

Standaardvrijstellingen zoals hier beschreven vallen binnen de eerste 120 SP van een bacheloropleiding, m.u.v. de vrijstelling voor de stage bij techniekopleidingen.

3.6.4

In het studieprogramma van de student wordt rekening gehouden met de eerder verworven competenties van de student.

3.6.5

De opleiding beschikt over een procedure voor het toekennen van vrijstellingen door de examencommissie op basis van een EVC-rapportage van een erkende EVC-aanbieder.

3.6.6

Er kan geen vrijstelling verleend worden voor de afstudeeropdracht.